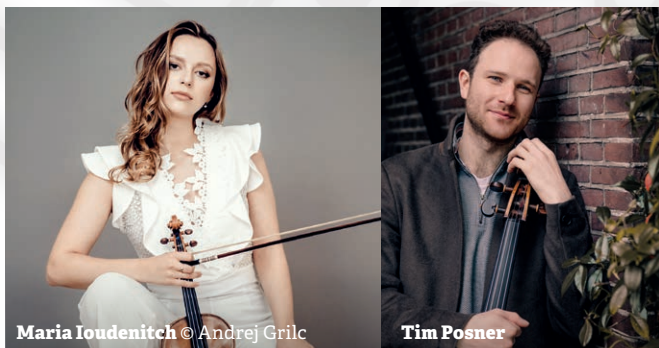

izhodišča tedaj že veljala za zastarela. **Kvintet za dve violini, violo, violončelo in klavir v E-duru, op. 15** je zgodnejše delo iz leta 1921, ki ga je posvetil kiparju Gustinusu Ambrosiju. Že prvi stavek v razširjeni sonatni obliki pokaže značilno Korngoldovo sposobnost, da omejeno komorno zasedbo razširi skoraj do orkestrske zvočnosti; godala pogosto igrata bujne akorde, klavir pa ima izrazito virtuosno vlogo. Drugi stavek je niz devetih variacij na glasbo Korngoldovega cikla *Pesmi slovesa*, zlasti samospeva Luna, tako se prikažeš spet še enkrat. Njegova posebnost je izjemna metrična prožnost, saj naj bi se taktovski način v razmeroma kratkem stavku zamenjal več kot petdesetkrat. Finale se začne resnobno, nato pa se preusmeri v razgiban glasbeni tok. V njem se prepletajo virtuosne sekvence, kontrapunktični odseki in reminiscence na prvi stavek, zato *Kvintet* deluje kot ciklično delo mladega skladatelja, ki še pripada dunajskemu svetu, a že zveni z razkošjem, ki je pozneje postalo eden od temeljev razkošne hollywoodske filmske glasbe.

Jan Prepadnik

Več o nastopajočih lahko preberete v programski knjižici Festivala Maribor 2026 ali na www.festivalmaribor.si.

Jezikovni pregled: Monika Jerič

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

24. september, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor

Trio Gaspard: Viharna trojica

Spored: Joseph Haydn, Giovanni Sollima, Johannes Brahms, Antonín Dvořák

Za abonente Komornega cikla 2026/2027 in za izven.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

26. september, ob 19.30
Minoritska cerkev, Maribor

Z Balkana z ljubeznijo

Ženski vokalni ansambel GLAS
Nataša Mirković, zborovodkinja

Spored: ljubezenske pesmi Balkana

27. september, ob 19.30
Dvorana Union, Maribor

Zaključni koncert

Romantični derbi

Orkester MB banda
Mate Bekavac, dirigent, klarinet
Mairéad Hickey, koncertna mojstrica

Spored: Peter Iljič Čajkovski, Donato Lovreglio, Giacomo Puccini, italijanske popevke, Pietro Mascagni

Celoten program
Festivala Maribor 2026

Omogočila

Mestna občina
Maribor
Univerzitetno
mesto

S podporo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pokrovitelj

Partner festivalske mobilnosti

Festivalski vinar

Partnerji

UGM

Partner

Medijski partnerji

VEČER

RADIO CITY

Partner
koncerta:

Festival
Maribor

NARODNI
DOM
MARIBOR

15.–27.
SEPTEMBER
2026

23. september 2026, ob 19.30
Vinagova klet, Maribor

ZBOGOM, DUNAJ, SERVUS, HOLLYWOOD!

Maria Ioudenitch, violina
Jonian Ilias Kadesha, violina
Geneva Lewis, violina
Emma Wernig, viola
Tim Posner, violončelo
Mate Bekavac, klarinet
Nicholas Rimmer, klavir

Anton Webern (1883–1945)
Počasni stavek za godalni kvartet

Alban Berg (1885–1935)
Štiri skladbe za klarinet in klavir, op. 5

- I. Zmerno
- II. Zelo počasi
- III. Zelo hitro
- IV. Počasi

Ernst Křenek (1900–1991)
Serenada za klarinet, violino, violo in violončelo, op. 4

- I. Moderato
- II. Adagio, ma non troppo
- III. Allegro molto
- IV. Počasneje
- V. Allegretto grazioso
- VI. Allegro vivace

Erich Wolfgang Korngold (1897–1957)
Kvintet za dve violini, violo, violončelo in klavir v E-duru, op. 15

- I. Zmeren tempo, z živahnim, cvetočim izrazom
- II. Adagio: z največjo mirnostjo, ves čas izjemno vezano in izrazno
- III. Finale: odmerjeno, skoraj patetično

Koncert traja približno uro in pol in ima odmor.

ocojšnji koncert povezuje skladatelje, ki stojijo na eni najboljčutljivejših prelomnic evropske glasbene zgodovine. Njihova dela izhajajo iz sveta pozne romantike in dunajske moderne s preloma stoletja, v katerem se je slog široko razpetih melodij, kromatične napetosti, razkošne zvočnosti in skrajnih čustvenih stanj začel razkrajati v nove, pogosto bolj zgoščene, razdrobljene in dvoumne oblike. Toda ta jezik ni preprosto izginil. Medtem ko ga je evropska moderna vse bolj preoblikovala, problematizirala ali zavračala, je po drugi strani našel novo življenje v ameriškem filmu. Mnogi evropski glasbeniki so bili zaradi nacizma prisiljeni zapustiti staro celino in se preseliti v ZDA. Nekateri so izbrali Kalifornijo in Hollywood je vzel pod okrilje prav tisto, kar je del evropske avantgarde začel zanikati. Naš program tako pokaže, da se romantika v 20. stoletju ni preprosto končala, temveč se je v evropski moderni preobrazila, v ameriškem filmu pa našla nov oder za svoje velikopotezne geste.

Antona Weberna danes poznamo predvsem kot enega ključnih predstavnikov druge dunajske šole in skladatelja, ki je po študiju pri Arnoldu Schönbergu postopoma razvil skrajno zgoščeno, aforistično in pozneje vplivno dodekafonično glasbeno govorico. Vendar njegovo zgodnje ustvarjanje kaže drugačno podobo: v njem se še prepletajo poznoromantična izraznost, gosta kromatika in nevezanost na tradicijo. Webern je bil tudi muzikolog. Leta 1906 je doktoriral z delom o glasbi

Heinricha Isaaca, zato njegova poznejša glasba ni izvirala samo iz Schönbergovega vpliva, ampak tudi iz globokega poznavanja starejših polifonih praks. **Počasni stavek za godalni kvartet** je nastal junija 1905, ko je bil skladatelj še na začetku študija pri Schönbergu. Delo pripada njegovemu zgodnjemu in tonalnemu obdobju, in čeprav je zasidrano predvsem v Es-duru, začetna melodika in nekateri tematski zasuki ustvarjajo močan občutek c-mola, nato pa se skladba razpira v izrazito kromatično, poznoromantično tonalno govorico. Precej torej odstopa od poznejšega Weberna, skladatelja radikalne zgoščenosti. Po izraznosti Počasni stavek pogosto povezujemo s Schönbergovo *Ozarjeno nočjo* in deloma z Brahmsovo komorno zvočnostjo. Nastanek skladbe je povezan z Webernovno ljubeznijo do sestrice Wilhelmine Mörtl, njegove poznejše soproge, s katero je spomladi 1905 hodil po Spodnji Avstriji. Skladba deluje kot izrazito osebna mladostna izpoved: glasba je široko razpeta, kromatično napeta, polna hrepenenja, dramatičnih vzgibov in trenutkov umiritve. Delo dolgo ni bilo znano, rokopis so ponovno odkrili šele v začetku šestdesetih let 20. stoletja in je bilo prvič javno izvedeno leta 1962 v Seattlu.

Poleg Weberna med najpomembnejše učence Schönberga prištevamo tudi **Albana Berga**. Ta je učitelja spoznal leta 1904 in je študiral pri njem sedem let. Njun odnos je bil umetniško plodovit, a osebno zapleten. Schönberg je bil za Berga nekakšna očetovska figura, Berg pa se je vse življenje gibal med zvestobo mentorjevim načelom in lastno, izraziteje lirično ter dramatično občutljivostjo, kar starejšemu skladatelju ni bilo vedno pogodu. Berg je v zgodnjih delih postopoma prehajal iz razširjene tonalnosti v območje svobodne atonalnosti, ne da bi pri tem izgubil občutek za izrazno linijo, zvočno barvo in notranjo napetost glasbene geste. **Štiri skladbe za klarinet in klavir, op. 5** so nastale maja 1913, prvič pa so bile izvedene leta 1919 na Dunaju v okviru Schönbergovega Društva za zasebne glasbene izvedbe. Skladbe sodijo v kategorijo kratkih, zgoščenih miniatur, kakršne sta v tistem času pisala tudi Schönberg in Webern. Vendar Bergove delujejo manj asketsko in bolj izrazno razkošno, v njih je vsaka glasbena misel predstavljena zelo zgoščeno, brez daljšega razvijanja. Berg je imel z objavo dela težave, v pismu Erwinu Schulhoffu se je grenko pritožil: »Spet na lastne stroške! Nekaj starin v mojem stanovanju je moralo plačati zanje ...« Prva skladba se začne z gibko, skoraj lebdečo linijo v klarinetu nad klavirsko spremljavo. Druga je počasnejša in bolj zadržana, z občutkom pridušenega pulza v klavirju ter izrazito oblikovano melodijo klarineta. Tretja ima bolj živčen značaj scherza, s kontrastnim počasnejšim srednjim delom. Četrta je najdaljša in najkompleksnejša, in čeprav nosi oznako počasna, se zaradi zgoščevanja in številnih ritmičnih drobitev stopnjuje v vedno večjo napetost.

Ernst Křenek sodi med tiste skladatelje 20. stoletja, ki jih težko zajamemo z eno samo slogovno oznako. Rodil se je na Dunaju, študiral pri Franzu Schrekerju in se že zgodaj gibal med različnimi glasbenimi tokovi svojega časa. Njegov opus je prešel več izrazito različnih faz: od zgodnejše poznoromantične

govorice prek atonalnosti, neoklasicizma, neoromantičnih in jazzovskih vplivov do dodekafonije, serialnih postopkov in poznejšega ukvarjanja z elektronsko glasbo. Leta 1926 mu je velik uspeh prinesla opera *Jonny igra*, vendar ga je ta uspeh kmalu spravil v težave, saj so jo nacisti uvrstili med t. i. degenerirano glasbo. Leta 1938 se je Křenek preselil v ZDA, kjer je postal ameriški državljan, začel je poučevati na več ustanovah in je imel izjemno dolgo ustvarjalno pot. V tridesetih letih se je intenzivno ukvarjal z dodekafonijo, v kateri je odkril več možnosti za novo organizacijo glasbenega materiala. Ob tem je razvil tudi lastne postopke, med njimi permutacijsko tehniko. **Serenada za klarinet, violino, violo in violončelo, op. 4** je zgodnje delo iz leta 1919, ko je skladatelj še študiral pri Schrekerju na Dunaju. Čeprav naslov namiguje na lahkotnejšo skladbo, ta ne ostaja samo v območju prijetne salonskosti, ampak se te loteva z ironično distanco. Delo je zasnovano v dveh večjih sklopih, pri čemer je drugi razdeljen na pet delov, ki se pogosto navajajo ločeno kot samostojni stavki. Uvodni stavek je najobsežnejši in vzpostavi preplet liričnih linij ter gostejšega glasbenega stavka. Sledi počasnejši, bolj melanholični stavek in nato živahnejši scherzo. Četrtri stavek znova zatemni izraz, naslednji stavek pa prinese bolj gibko in graciozno razpoloženje. Finale delo zaključuje s kratkim, zgoščenim in energičnim fugatom. *Serenada* razkriva mladega Křeneka še pred poznejšimi radikalnimi slogovnimi obrati, a hkrati že kot skladatelja, ki v navidezno tradicionalni obliki išče bolj osebno in nemirnejšo govorico.

Eden zadnjih velikih čudežnih dečkov klasične glasbe, **Erich Wolfgang Korngold**, je danes manj znan akter dunajske moderne. Rodil se je v glasbeno izjemno vplivni družini, njegove oče Julius Korngold je bil namreč pomemben dunajski kritik, ki je pri *Neue Freie Presse* nasledil Eduarda Hanslicka. Sinovo nadarjenost je opazil že zelo zgodaj, celo ime Wolfgang se je izkazalo za pomenljivo. Pri devetih letih je svoja dela igral Gustavu Mahlerju, ki ga je priporočil Alexandru Zemlinskemu, pri trinajstih letih pa je orkester Dunajske dvorne opere že izvedel njegovo pantomimo *Snežak*. Navdušeno sta o njem govorila tudi Richard Strauss in Giacomo Puccini. Eden od vrhuncev njegove zgodnje kariere je bila opera *Mrtvo mesto*, ki so jo leta 1920 premierno izvedli v Hamburgu in Kölnu in je kmalu postala uspešnica. Toda Korngoldova dunajska pot se je kmalu zapletla: po eni strani ni sledil ostrejšim estetskim obratom dvajsetih let, po drugi pa je nacizem začel kazati svoj grdi obraz. Sodelovanje z Maxom Reinhardtom ga je leta 1934 pripeljalo v Hollywood, kjer je najprej priredil glasbo Felixa Mendelssohna Bartholdyja za film *Sen kresne noči*. Kmalu je podpisal pogodbo z Warner Bros. in postal prvi zares uveljavljeni skladatelj klasične glasbe, ki je sistematično ustvarjal za film. Po letu 1938 se je moral zaradi judovskega porekla za stalno nastaniti v ZDA, kjer je postal eden izmed pionirjev filmske glasbe. Za svoje partiture je prejel dva oskarja. Po drugi svetovni vojni se je skušal ponovno uveljaviti kot skladatelj »resne« glasbe, vendar so njegova estetska